

FLANDRA STUDANTO

MONATA ALDONO AL
FLANDRA ESPERANTISTO

REDAKCIA ADRESO : PETER BENOITLAAN 95, GENTBRUGGE

TELWOORDEN — NUMERALOJ.

Telwoorden noemen een hoeveelheid of de hoeveelste uit een reeks.

Men heeft A. Hoofdtelwoorden — Fundamentaj numeraloj.

B. Rangtelwoorden — Ordaj numeraloj.

Men heeft A. Bepaalde hoofdtelw. V. B. : twee stoelen.

B. Onbepaalde. V. B. : veel menschen.

A. Bepaalde rangtelw. V. B. : derde maal.

B. Onbepaalde. V. B. : laatste maal.

Nu heeft men nog verzamelgetallen (kolektivaj nombroj). Zij worden gevormd door toevoeging van « op » na een hoofdtelwoord. V. B. duope — triope — multope : getweeën — gedrieën — met velen.

VOORZETSELS — PREPOZICIO.

Zij drukken een betrekking uit van plaats, tijd, oorzaak, bezit enz. tusschen twee zelfstandigheden.

V. B. : Ik zit **op** een stoel.

Het potlood is **van** mij.

In het Esperanto worden die woordjes slechts in hun juiste betekenis gebruikt, d.i. B. V. Ik schrijf met een pen : Mi skribas per la plumo en niet kun la plumo.

Voorzetsels zijn de volgende woordjes :

al — anstataŭ — ĉe — apud — sur — laŭ — tra — ĝis — pro — ĉirkaŭ — de — dum — ekster — en — antaŭ — malgraŭ — super — el — inter — kun — preter — sen — trans — post — malantaŭ — sub — kontraŭ — pri — krom — por — per — da — je — po.

VOEGWOORD — KONJUNKCIO.

Woordjes als : kaj — sed — aŭ — anstataŭ — ke — malgraŭ e.a. zijn voegwoorden. Zij voegen.

A. Zinsdeelen aaneen. V. B. : Ik zit en schrijf.

B. Volzinnen aaneen. V. B. : Ik zit en gij schrijft.

TUSSENWERPSEL — INTERJEKCIO.

Woorden als : Ha ! — Ho ve ! — Krak ! — Fi — St — Nu —

K.A. zijn tussenwerpsels. Zij geven als uitroep een gevoel te kennen, bootsen een geluid na of dienen als sein.

Zoo hebben wij al de woordsoorten betrekkelijk vlug behandeld. Vervolgens gaan wij over naar de « Woordverklaring », « Woordvorming » en de toepassing van vóó.- en achtervoegsels.

Esperanto ne havas la nelogikajojn de multaj ordinaraj lingvoj. Teksto devas esti komprenebla tiom facile por anglo kiom por franco, por germano kiom por ruso, por hispano kiom por japano, por aziano kiom por eŭropano. Ĉiuj ni havas pli da facileco uzi radikojn kaj formojn kiuj similas tiujn de nia gepatra lingvo, ol uzi aliajn Esperantajn vortojn. Sed tio povas fariĝi danĝera, ĉar tio emigas nin enkonduki en la lingvon radikojn novajn ne necesajn. En gazetoj, kaj bedaurinde ankaŭ en vortaroj, oni trovas ofte tiajn malutilajn vortojn kiuj, plejofte, estas tute simple ĉerpitaj el la franca lingvo. Esperantistoj, ĉefe ekstereŭropanoj, jam plendis pri tiu difekto, kiu igas Esperanton por ili malbone komprenebla, kaj kiu povus disigi Esperanton en dialektojn. La aluditaj vortoj montriĝas tio-ajoj al la personoj kiuj bone konas la «fundamentajn» radikojn, kaj kiuj akiris lertecon pri la uzado de la prefiksoj kaj sufiksoj de Esperanto. Pro la enkonduko de Esperanto en ideajn fakojn pli kaj pli diversajn, montriĝis utileco de novaj radikoj. Sed laŭ la konsilo de Th. Cart, eĉ formoj oficialigitaj ofte povas esti anstataŭataj de pli puraj Esperantaj esprimoj aŭ kumetitajoj n.

GESCHIEDENIS VAN ESPERANTO (V.)

Na een paar jaar in Moskou doorgebracht te hebben, zou hij zijn studies van geneesheer in Warschau voortzetten. Weer wachtte hem een harde slag thuis: gedurende zijn afwezigheid had zijn vader alle manuscripten van en in verband met Esperanto verbrand, gedreven slechts door zijn zin om goed te doen, om het talent van zijn veelbelovenden zoon, voor verdere dwaze droomen te behoeden. Hij vergiste zich echter: al die geschriften waren niet de vrucht van ijle kinderdroomen, niet het product van een zichzelf dodenden ziekelijken geest, ze waren veeleer een levensproduct zelf, het leven van Ludovico geconcentreerd, want gansch het leven van den jongen met al zijn gedachten, gevoelens en schoonheid lag als het ware gecristalliseerd in die enkele bladzijden. Haar tranen niet bedwingend vertelde zijn moeder hem wat er gebeurd was. Ludovico zweeg en vroeg dan zijn vader hem van zijn belofte te ontslaan. Nu was hij weer vrij en de taal die hij heelemaal van buiten kende, stond weldra (1881) op papier, klaarder harmonieuzer en rijker dan voorheen.

Gedurende de zes daaropvolgende jaren bewerkte hij zijn taal elken dag, verbeterde ze, toetste ze aan zijn muzikaal gehoor en aan de logika van zijn rede. Hij vertaalde, schreef zelf oorspronkelijke werken, proza en poëzie en nu merkte hij hoeveel vormen theoretisch bruikbaar en wenschelijk schijnende, praktisch niet toepasselijk waren. Dank zij dit zesjarenlange bewerken, vertijnen en hoofdzakelijk gebruiken van de taal is Esperanto als iets voldragens, iets volrijps op de wereld gekomen en niet als half uitgewerkt, duister, schuchter project. Vergeten we nooit dat Esperanto voor zijn verschijnen reeds door een genie practisch gebruikt was geworden, getoetst als een taal aan de fijnheden van een kunstenaars aanvoelen. Er kwam sonoriteit in, de zinsrytme verlichte, werd bewogen door en geplooid naar de innerlijke uitdrukkingsnoodzakelijkheid van den schrijver, woorden werden geschrapt en door duidelijker of weluidender vervangen, i. a. w. Esperanto kreeg een eigen, stevige gestalte, een werkende, nietscheppende geest, een in-leven-houdende ziel, een ziel, dat onvatbaar-subtiel, onder woorden te brengen geheimzinnige, onzichtbare en toch merkbare bewijs van: leven. Een nieuwe taal was geboren, een echte levende taal, onpersoonlijk, onafhankelijk van haar schepper, het leven dragend in en door zichzelf.

Eindelijk was dan toch de droom van eeuwen werkelijkheid geworden! Maar niemand nog kende de nieuwe taal. Zamenhof hield zich erg teruggetrokken in de eenzaamheid van zijn werkkamer. Daar werkte hij en mediteerde en bereidde het verspreiden van zijn taal voor. Intusschen had hij een eenvoudige meisje, Klara Zilbernik, dochter van een handelaar leeren kennen en liefhebben, een moedig meisje, geestig, energiek, goedhartig, dat weldra het moeilijke maar verheven leven van den arts zou deelen (1887). Deze had van 1885 tot 1886 zijn studies voor oogarts in Weenen voltooid en bij zijn terugkomst installeerde hij zich in Warschau. Maar hoogtijd werd het zijn taal publiek te maken. Te vergeefs had hij al een uitgever gezocht, toen de reddende persoon in de gedaante van Klara's vader verscheen. Deze stond in bewondering voor het uitzonderlijk-groote van Ludovico's ideaal en wenschte zijn schoonzoon te steunen zooveel hij kon,

ook financieel. En zoo verscheen in 1887 het eerste leerboekje, in het Russisch opgesteld, weldra gevolgd door Poolische, Fransche, Dunsche, en Engelsche uitgaven. Elke uitgave bevatte dezehde inleiding en teksten in de internationale taal. Het Onze Vader, Uit den Bijbel, Brief, Gedichten, volledige spraakkunst in 16 regels, een tweetaige woordenlijst van 900 samwoorden. Er volgden spoedig bijvoegsels en intekenbiljetten met de verbintenis de taal te leeren zoodia 10 miljoen menschen dezelfde belofte zouden argelegd hebben. Fegeijk zag Zamenhof van al de rechten op zijn taal at, omdat zooals elke nationale ook een internationale taal gemeenged van alle menschen is. Het gansche werk had hij onder-teekend: «Doktoro Esperanto» (de dokter die hoopt).

OEFENINGEN.

1. — Vertaal de voorzetsels:
1. Mi veturas — met — la tramo. 2. Vi venu ĉe mi — op — dimanĉo. 3. La kato dormas — op — la seĝo. 4. La kudristino kudras — met — la kudrilo. 5. Ni enencas veturi — naar — Brusejo. 6. — Onder — la kongresanoj estas multaj eksterlandanoj. 7. La ŝoseo — naar — la urbo estas longa kaj larĝa. 8. — Voor — la domo staras aŭtomobilo. 9. — Gedurende — pli ol du horoj mi atendis — bij — via amiko. 10. — In plaats van — Franso, Paulo estis la viktimo de la epidemio. 11. Li diris — tot — mi. 12. Ĉi tiu libro estas — van — mi sed jen tiu estas — voor — vi. 13. La arbo estas riĉa — aan — vruchten. 14. — Door — la vento pieskaŭ ĉuj folioj de la arboj ŝirigis — van — la branĉoj. 15. La hundo sidas — naast — la forno. 16. Ni laboras — voor — Esperanto — van — mateno ĝis vespero. 17. Si rigardis — over — la barilo.

2. — Vertaal in Esperanto.
Oefening A. — 1. De roos behoort aan Theodoor. 2. De roos is een bloem. 3. De duif is een vogel. 4. De tanden van een leeuw zijn scherp. 5. De hemel is blauw. 6. Ik eet een appel. 7. Het boek is op de tafel en het potlood ligt op het venster. 8. Wij eten met de mond en ruiken met de neus. 9. Ik ken hem niet. 10. Ik schrijf een lange brief aan mijn moeder. 11. Ik wensch u een goeden dag, mijnheer. 12. Ik ben zoo sterk als gij. 13. Het papier is wit maar de sneeuw is nog witter. 14. Aan de hemel staat de schoone zon. 15. Gedurende de dag zien wij de heldere zon en in de nacht zien wij de bleeke maan en de schoone sterren. 16. Ik heb maar een mond, maar ik heb twee ooren. 17. Hij wandelt met drie honden.

Oefening B. — 1. De kleermaker heeft voor vader een zwarte jas en broek gemaakt. 2. Aan het einde van zijne rede juichten de toehoorders den spreker toe. 3. Zij keek hem zwiĝend aan. 4. Terwijl hij zijn sleutels uit zijn zak haalde, deed zijn moeder de deur open. 5. Men bood hem de gastvrijheid aan. 6. Vader voelde zich ziek en ging daarom wat vroeger naar huis. Hij ging dadelijk naar bed en was weldra hersteld. 8. De jongen ging te vroeg op het ijs. Het ijs brak plotseling en de jongen viel in het water. 9. Wie hij ook is, hij zal gestraft worden. 10. Ik word moe.

Verbetering. Oef. 1. — 1. La abismo estas profunda 40 metrojn. 2. La knabeto vojaĝas sola al Bruselo. 3. La kapitano ordonis al ni, ke ni sekvu lin. 4. La avo jam maljuna estas sed li ankoraŭ forta estas kaj sana. 5. Li ankoraŭ lernas Esperanton, kvankam li estas jam tre maljuna. 6. (La) legado de bonaj libroj estas tre utila. 7. Malbona nutraĵo povas malsanigi (la) homon. 8. Li envenis dum mi estis laboranta. 9. Ridante li forlasis la kambron. 10. Kia ajn la vetero estas, mi certe venos. 11. Kiom ŝuldas mi al vi. 12. Kiam me hejmen venis, la knaboj estis skribantaj.

Verbetering Oef. 1. Anekdotoj.
Amerikano kaj germano disputas pri la stpereco de sia patrio. La amerikano fanfaronas: «En Ameriko falis homo sub veturanta aŭtomobilon. La dekstra brako de la kompatendulo estis frakasita. En la malsanulejo li ricevis arte faritan brakon. Unu jaron poste la sama homo gajnis la unuan premion por boksado».
«Tio estas nenio», respondas la germano, «ĉe ni, pro fervoja akcidento, viro perdis la kapon. En la kliniko li ricevis novan lignan kapon kaj post li iĝis ministro».

Kelkaj esprimoj ensenditaj de Sr. H. R. el Mechelen.
1. Mia eterna justforirinto, kiu ĉiam ĵus foriris, kiam mi alvenas.
2. Li mortis, ne ĝisvivinte la finan venkon.

3. Li pentris la sinjorinon sidanta (en sida pozio).
4. Li pentris la sinjorinon sidantan (la sidantan sinjorinon).
5. Li pentris la sinjorinon sidante (li mam sidis).

Respondoj de la redakcio.

J. C. Antwerpen. — Ik veronderstel dat « sagaca » voor « vernuftig » ook goed is.

Zeker, maar is « sagaca » wel de juiste vertaling van het woordje « vernuftig ». Fl. W. Nr 3 Verb. nr. 2 Oef. IV, 4de zin), Ik denk dat betrekkelijk de moeder « Inteligenta » wel het bedoelde weergeeft.

Ik vertaalde: « Gi desaltas de la benko kaj eksidas sur seĝon. A) Is « desaltas de » slecht? B) Het «gaan zitten» duidt hier toch een richting aan? Of niet?

Volgens mij is « desaltas de » niet slecht, maar denkt u niet dat het een pleonasme is. B. De n. is hier overbodig. In het Nederlandsch drukt «gaan zitten» natuurlijk een richting uit, maar is « eksidi » wel de woordelijke vertaling van « gaan zitten ». Esidi, drukt op zichzelf geen richting uit zooals meti, jeti e. d. dat vele doen.

Zeker alle vragen, die geen betrekking hebben op den tekst van « Fiandra Studento » en waarvan het antwoord voor iedereen van nut kan zijn, zijn altijd welkom.

Fr. C. Blankenberghe. — Antaŭ ĉu mi petas, bonvolu ne havi skrupulojn pro tio ke, laŭ vi, viaj demandoj iel povus esti maloportunaj. Ni nur bedaŭras ke ne pli da samideanoj uzas tiun rubrikon, kiu ja ne nur por ili sed samtempe por ĉiuj legantoj povas esti utila.

Vi demandas kial oni pravigas la nominativon en la datesprimo ekz. 15-an de decembro mil okcent kvindek naŭa?

Mi ne scias ĉu « oni » pravigas tion, ĉar mi persone jam legis ankaŭ akuzativaŭ datesprimon. Jen sekvas du manieroj, kiuj laŭ mi ĝustaj estas

1. La 22-an de februaro 1732-an.
2. La 22-an de 1732-a februaro.
3. La 22-an de februaro de la jaro 1732-a.

Atentigo: En Esperanto oni ne uzas grandajn literojn por la nomoj de monatoj.

2) Kiel traduki « Een bekende »?

Konato sufiĉas. La sufikso « ul » post « konato » estas superflua balasto. Ke tiu vorto (kanatulo) aperis en « Flandra Esperantisto », oni kompreneble povas konsideri bedaŭrinda sed mi tamen opinias la aferon ne tiom grava.

E. V. Mi senskrupule povas rekomendi al vi la verkon... « Gösta Berling » de Lagerlöf. Ĝi estas majstre tradukita de Engholm kiu ne nur estas bona verkanto sed samgrade bona tradukanto. Rilate via peto pri la E poezio mi povas informi vin, ke via emo al poezio plene povas esti satigata per « Pelgrimo » « Preter la Vivo » de Baghy « Streĉita Kordo », « Eterna Bukedo » de Kalocsay. Teorian klarigon vi trovos en « Parnasa Gvidlibro », « Lingvo Stilo Formo » de Kalocsay. Supoze ke vi komprenas la Nederlandan lingvon, mi volas atentigi vin pri konciza verketo « Gebonden Stijl » de F. Faulhaber.

Fraŭlino A. B. en L. En la marta numero de « Flandra Studento » mi legis sub rubriko « Pri lingva unueco » ke estas nepre dezirinde uzi nur la oficialajn vortojn. Konsentite sed kiamaniere mi povas scii ĉu vorto estas ofiala aŭ ne.

En la nomita numero mi donis la titolojn de la diversaj verketoj, kiuj povas helpi vin. Cetero preskaŭ ĉiuj vortaroj indikas ilin, ekz. en « Schidlofs Zakwoor denboekje » ne oficialaj vortoj estas indikitaj per steleto. En plena vortaro oni por ĉiuj oficialaj vortoj uzis grandan literon.

La redakcio mem petas pardonon pro la fusado de la ĉefartikolo en la 4-a numero de « Flandra Studento ». Tio estontece ne plu okazos. Bonvolu korekti A) « Afgeleide werkwoorden » ne estas « deriitaj » sed « derivitaj ». B) En la rubriko « respondoj de la redakcio » Mech. H. R. « estas legebla ». Dankon pro la pratuloj kaj via « rimarketo » devas esti « rimarkigeto » C) En la respondo al la demando de G. M. Ronse estas legebla « Sia » estas poseda adjektivo rilatanta al la gramatika subjekto de la prepozicio » devas esti « propozicio ».

FLANDRAJ STUDANTOJ

Ĉiujn viajn lernolibrojn, studlibrojn vi mendu ĉe

FLANDRA ESPERANTO INSTITUTO

Magdalenastraat, 29, Kortrijk. P. K. : 3268.51. Tel. : 1654.